UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De Divina Gratia Pars ...

Continens Libros III. IV. Et V. De Avxiliis Gratiæ In Generali, De Avxilio Svfficiente, Et De Avxilio efficaci Gratiæ Dei

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1652

XXXII. Alia Scripturæ testimonia con tra physicam prædeterminatianem expenduntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-94118

Visual Library

nim ratione de omnibus adultis peccatoribus verum est, quod si pœnitentiam egerint, iustificabuntur, ergo promissio illa conditionalis non fit tantũ efficaciter vocatis, sed etiã sufficienter vocatis; ergo de illis omnibus verum est habere in potestate sua efficaciam suæ vocationis, cum tamen non habeant in potestate sua prædeterminationem, ergo efficacia non pẽdet ex prædeterminatione, sed ex cooperatione liberi arbitrij, seu habitudine ad illum. Et eodem modo induci possunt similia testimonia Conuertimini ad me, &c. Zachar. 4. Ioel. 2. *Proscite inquitates vestras, facite vobis cor nouum.* Ezechiel. 28. & 33. vbi similes habentur promissiones.

CAPVT XXXII.

Alia Scripturæ testimonia contra physicam prædeterminationem expenduntur.

1. *Afferuntur testimonia Scripturæ quæ directè physicę prædeterminationi repugnant.*

TErtiò principaliter afferre possumus testimonia quæ directè physicæ prædeterminationi repugnant, nam illa consequenter probant auxilium efficax in congrua vocatione consistere. Quia exclusa prædeterminatione non potest aliter explicari efficax. Hæc autem testimonia quædam ostendunt auxilium efficax, quod simpliciter necessarium est ad singula opera pietatis non esse ponendum in prædeterminatione efficaci, seu (quod perinde est) prædeterminationem physicam, non esse per se necessariam ad singula opera pietatis, sed ad liberam determinationem eius. Et hanc partem probant satis efficaciter multa ex testimoniis in duobus punctis præcedentibus adductis. Quia dum probant per vocationem sufficientem ita poni consensum in potestate voluntatis, vt immediatè valeat in effectum prodire, & per illam stare, vt non sit efficax vocatio, vel vt habeat effectum cum simultaneo auxilio oblato ex parte Dei, consequenter conuincunt non esse simpliciter necessariam huiusmodi prædeterminationem ad talem consensum.

2. Et ad hoc ipsum probandum valent omnia testimonia, quibus lib. præcedenti cap. 2. & sequentibus probauimus dari huiusmodi auxilium sufficiens, quod licet interdum sit remotum respectu alicuius actus, reducendum semper sit ad aliquid cuius comparatione sit proximum, ita vt per illud, & cum illo posit voluntas in aliquem bonum actum prodire, vel prauum vitare. Hæc enim proxima sufficientia auxilij nunquam esse potest respectu alicuius actus, si prædeterminatio est necessaria, quia si prædeterminatio data est, iam non est sola sufficientia, sed efficacia, si vero non est data, eo ipso quod data est, auxilium non est proximè sufficiens, quia deest aliquid necessarium, quod prius obtinendum est, non comitanter tantum sed præuiè, & antecedenter. Vnde etiam fit vt non sit in proxima potestate actiua hominis, sed tantum in receptiua. Semper ergo potentia illa in statu sufficientiæ concepta est tantum remota. Et consequenter vlterius fit, quod sit sufficientia libera, & moralis, quia receptio talis prædeterminationis, nullo modo est in actiua potestate hominis, quia neque ad illam prædeterminationem efficiendam potest effectiuè, vel liberè concurrere, neque etiam potest aliquid liberè agere, quo illum obtineat, vel non impediat. Sic ergo testimonia Scripturæ, quæ probant dari auxilium verè, ac proximè sufficiens, probant auxilium necessarium ad piè operandum non consistere in physica prædeterminatione.

Quibus addi potest illud Deuter. 30. *Mandatum quod ego præcipio tibi hodiè, non supra te est, neque procul positum, vel in cœlo situm, vt possis dicere. Quis nostrum valet ad cœlum ascendere, vt deferat illud ad nos, vt audiamus, & opere impleamus?* Vbi considerandum est verba illa dirigi ad populum à Deo vocatum, & supernaturaliter illuminatum, aliisque auxiliis gratiæ sufficienter instructum. Quamuis enim illa lex vetus populo illi gratiam non conferret, tamen Deus qui legem illam dabat, necessaria etiam gratiæ auxilia ad illam implendam propter Christum offerrebat, & ideo dicit. *Mandatum non supra te est*, non quia non esset supra naturæ vires, vel quia sine gratia posset impleri, cum statim ibi proponatur summum præceptum diligendi Deum super omnia, sed quia non erat supra vires illius populi sub tali prouidentia gratiæ constituti. At si inter vires necessarias ad mandatum implendum est illa determinatio, quam Deus solus facere potest, & tribuit illam cui vult, negat, profectò mandatum Dei est supra hominem quantumuis gratia instructum, si determinationẽ illam non habet, quia talis determinatio supra hominem est, & in cœlo est (vt sic dicam) nec habet modũ, aut viã qua illuc ascendat ad illam obtinendam. Declaratur exẽplis: nam si Deus præcipiat mihi prophetare, aut miracula facere, & non det donũ prophetiæ, aut gratiam miraculorum, nec modum obtinendi illã, profectò merito diceretur tale mandatum esse supra hominẽ, & esse procul, & in cœlo situm, &c. At non magis potest voluntas hominis determinari ad diligendum Deum sine prædeterminatione Dei, quã prophetare sine dono; ergo si Deus nec dat talem determinationem, nec modum obtinendi illam, dat præceptum supra hominem, quia in præcepto diligendi Deum continetur, vt voluntas determinetur ad diligendum illum. Atq; itare liqua omnia, quę in illo capite subsequũtur de propositione boni, & mali, vitæ, & mortis, & præcepto eligendi vitam, eandem veritatem confirmant.

Alia denique sunt testimonia, quæ *non solùm* probant auxilium prædeterminans non esse necessarium ad opera pia, sed etiam repugnare illis, quatenus esse debent opera humana, & qua, in laudem, & meritum ipsius hominis operantis eedant. Hæc autem testimonia eadem sunt cum illis quibus in Proleg. 1. & in c. 4. huius libri contra Caluinum probauimus, auxilium efficax non consistere in motione necessitante voluntatem. Præcipuum verò est illud. Ecclesiast. 15. *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu consilij sui. Adiecit mandata, & præcepta sua. Si volueris mandata seruare, conseruabunt te. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita, & mors, bonum & malum, quod voluerit dabitur illi*, quem locum in dicto cap. 4. latè tractaui. Et in primis ostendi non esse limitandum ad statum innocentiæ, sed absolutè de omni statu esse intelligendum. Quia licet ea omnia dicantur de homine ab initio creato, continent tamen intrinsecam hominis proprietatem, quæ per peccatum non amittitur. Deinde certum est, illa omnia non solum dici de actibus ordinis naturalis, siue ciuilibus, siue moralibus, sed etiam de supernaturalibus, quia homo est relictus in manu consilij, in ordine ad consequendum, vel admittendum finem vltimum propter quem creatus est, qui finis supernaturalis est, & per actus supernaturales comparatur. Vnde cum dicitur. *Si volueris mandata seruare, conseruabunt te*, non solum de naturalibus, sed maximè de supernaturalibus intelligitur, quia horum obseruantia in primis necessaria est ad vitam animæ (de qua ibi etiam maximè sermo est) obtinendam, & conseruandam. Vnde tandem fit, vt illa intelligantur de homine non solum naturalibus viribus instructo, sed etiam supernatura-

turaliter vocato, & in eo statu constituto in quo posſit de ſupernaturaliter agendis conſiliari, & de obſeruatione præceptorum etiam ſupernaturalium deliberare, & quæ ad vitam, vel meritum dicunt eligere. Hinc ergo argumentamur ſicut ex his verbis colligitur libertas arbitrij in ſupernaturalibus, ita etiam probari vſum libertatis conſiſtere in determinatione voluntatis præueniente ab ipſa adhuc indifferente, & nondum ab illo determinata, ac proinde prædeterminationem repugnare modo operandi voluntatis, quem ex dono Creatoris habet voluntas, & quo in operibus gratiæ non priuatur. Probatur hæc illatio ex ponderatione ſingulorum verborum. Nam illud *in manu conſilij ſui* ſignificat proximam poteſtatem cum indifferentia, quam magis explicat conditio illa *ſi volueris*; & augetur cum dicitur, *ad quod volueris porrige*. Nam verbum hoc apertiſsimè ſignificat determinationem voluntatis ab ipſa habente ſimul proximam poteſtatem porrigendi manum ad aliud. quod etiam ſatis confirmat verbum *quod placuerit*.

3. Reſpondent vera eſſe hæc omnia, & his verbis ſignificari, nihilominus tamen per illa non excludi prædeterminationem Dei, nam licèt voluntas humana prædeterminetur à diuina prius natura, nihilominus ipſa in poſteriori ſigno naturæ, ſe etiam determinat, & porrigit manum ad id, quod vult, quia licet ſe liberè determinet, non eſt tamen primum liberum à ſe primo determinans, ſed ſub primo libero à quo prædeterminatur. Et ad hoc inducunt D. Thomam 1. p. q. 22. art 2. ad 4. dicentem per illa verba diſtingui hominem ab agentibus naturalibus, quæ non ducuntur conſilio, quia habent virtutem operatiuam determinatam ad vnum, non tamen excludi quin liberum arbitrium, & tota prouidentia humana ſubdatur diuinæ. Vnde alij dicunt per illa verba excludi quidem à voluntate dererminationem ad vnum innatam, & intrinſecam naturæ ſuæ, non tamen excludi prædeterminationem ab auctore naturæ, vel gratiæ extrinſecus immiſſam modo accommodato ſuæ naturæ, ita vt nec vim conſiliandi, aut eligendi auferat.

6. Expenduntur illa verba *conſtituit hominem, & reliquit eum*.

Sed hæc in ſuperioribus variis modis impugnata ſunt, & certè dictis verbis ſapientis non bene accommodantur. Et in primis conſidero duo illa verba, *conſtituit hominem, & reliquit eum*, nam verbum *conſtituit* ad creationem hominis pertinet, per quam conſtitutus eſt talis naturæ, & libertatis: verbum autem *reliquit* ad prouidentiam pertinet, per quam ita Deus gubernat hominem, vt illi offerens obiecta, proponenſque mandata, & virtutem ad conſiliandum, & operandum tribuens, illum ita relinquit in manu conſilij ſui, vt ei integrum ſit, cum generali concurſu ſimultaneo, & proportionato ad hoc, vel illud manum porrigere pro ſua voluntate. Ergo in verbo illo *relinquendi* includitur quod illum non prædeterminet, nam ſi iam prædeterminatus porrigit manum, id eſt, efficit volitionem ad quam eſt prædeterminatus ab alio, profecto iam non ipſe ſe determinat, ſed efficit id, ad quod iam determinatus eſt. Confirmatur, ac declaratur, nam cum ſapiens dicit, *ſi volueris*, vel *ad quod volueris porige*, vel loquitur ad hominem conſtitutum in ſolo ſtatu ſufficientiæ, vel ad hominem iam prædeterminatum. Si primum dicatur, immerito illi dicitur *porrige manum*, quia non poteſt illam extendere, niſi prius ab alio applicetur, & prædeterminetur, quod non eſt in eius poteſtate. Si vero dicatur ſecundum, fruſtra illi, dicitur *ſi volueris*, &c. quia ſic prædeterminatus non poteſt niſi vnum velle, nec poteſt non velle.

7. Declaratur.

Declaratur ad hominem, nam illi auctores dicunt, auxilium, quo Deus præmouet voluntatem vt operetur, ſi velit, non ſatis eſſe vt velit, niſi vltra illud accipiat auxilium, quo prædeterminetur, vt velit, vel vt alij etiam aiunt, quo infallibiliter, & ineuitabiliter velit. Ergo in priori ſtatu ſufficientiæ fruſtra dicitur homini *porrige manum* ad id, quod volueris, quia nondum habet id, ſine quo velle non poteſt, nec illud habet in ſua morali poteſtate. In altero vero ſtatu fruſtra, & irriſorè ei, *ſi volueris*. cum iam omnino ex neceſsitate ſit volitus. Non minus ergo probant dicta verba, conſtitutum, ac relictum eſſe hominem in poteſtate vera & quæ poſsit reduci in actum volendi ſine præuia determinatione, quàm in poteſtate volendi ſine præuia neceſsitate. Neque ad hoc refert quod homo non ſit primum liberum, quia ad hoc ſatis eſt, quod in ſua determinatione pendeat ab alia priori; & prima voluntate libera, vt iam ſæpe explicatum eſt. Nec locus D. Thomæ facit ad cauſam: clarum eſt enim, voluntatem creatam ſemper conſtitui ſub prouidentia Dei, & à diuina voluntate, & conſilio principaliter regi, ita tamen, vt eius indifferentia, & electio non lædatur, nam hoc ipſum pertinet ad prouidentiam Dei, quæ ſine cauſa ad illum modum prouidendi per prædeterminationem coarctatur. Denique iam ſupra oſtenſum eſt, determinationem ad vnum ab extrinſeco prouenientem, & neceſsitatem antecedentem etiamſi ſit ab extrinſeca cauſa, non minus repugnare libertati, quàm determinationem ab intrinſeco. Imo magis quodammodo, in quantum aliqualem violentiam includit. Et ad hunc modum induci poſſunt alia teſtimonia, quibus libertas arbitrij, & vſus eius comprobari ſolet.

CAPVT XXXIII.

An ex locis Scripturæ, quæ dependentiam liberi arbitrij à voluntate, & omnipotentia diuina teſtantur: phyſicam prædeterminationem oſtendant.

AD noſtræ ſententiæ confirmationem, non ſatis eſt oſtendiſſe, quàm ſit Scripturis diuinis conformis, ſed etiam explicare oportet nihil in diuinis ſcripturis reperiri, quod vel probabiliter illi officiat, vel auxilium phyſicæ prædeterminationis ſuadeat: Hoc autem præſtare melius non poſſumus, quàm reſpondendo teſtimoniis ſcripturæ, quæ defenſores phyſicæ prædeterminationis in ſuæ ſententiæ confirmationem inducunt. De quibus in primis generatim dicimus in nullo illorum verbum *prædeterminandi*, vel aliud æquiualens reperiri. Et primum quidem ex formalibus verbis ipſorum teſtimoniorum conſtat, ideoque neque ab ipſis arguentibus in illo ſenſu teſtimonia proferuntur: ſecundum partim in ſuperioribus à nobis indicatum eſt, quia ſæpe ſumuntur argumenta à verbo generali ad ſpeciale, ac ſi eſſent æquipollentia, vt à verbo *præmouendi* ad verbum *prædeterminandi*, & ſimilibus. Et hoc eſt præ oculis habendum, nam omnia teſtimonia per ſimiles illationes inducuntur.

1. Reſpondetur teſtimoniis Scripturæ quæ, defenſores phyſicæ prædeterminationis in ſuæ ſententiæ confirmatione adducunt.

Deinde aduertimus Caluinum eiſdem vti teſtimoniis ad probandum Deum voluntate ſua, & motione præuia neceſsitatem inferre voluntatibꝰ hominũ in omnibus earũ actionibus, quibus catholici reſpondẽt, male inferre, quia omnia, quæ illis locis docentur poteſt facere Deus abſque neceſsitate, & ſalua libertate, quam in aliis locis eadem Script. prædicat. Si ergo nos oſtendimus, omnia illa, quę in eiſdem teſtimoniis dicuntur optime conſiſtere ſine